

Aquesta època serà també la del creixement de les infraestructures i de l'automòbil. Es crea el Passeig marítim, uns dels grans projectes modernitzadors dels anys 20, que després enllaça amb l'autopista de Llevant. Aquest és segurament l'error urbanístic més gran de la història de ciutat. Després de tomar les murades,

acció molt consensuada però vista des d'ara equivocada, es comet l'error de crear un altre cinturó, més potent encara que les mateixes murades: un anell de carreteres que suporta un tràfic excessiu i que torna a aïllar el centre de la ciutat del seu entorn. Aquest anell serà més difícil de tombar que les murades.

La cultura pròpia torna de la mà de l'OCB

Quant a la cultura pròpia, durant el primer franquisme es toleren algunes manifestacions minoritàries i discretes entorn fets significatius com la Reunió del consell Europeu de Cultura Popular, la presentació de Ruiz Giménez del projecte cultural per Balears, l'homenatge a Miquel Costa i Llobera i Joan Alcover o el condol per la mort de Mª Antònia Salvà. Els premis Ciutat de Palma reforcen als escriptors en llengua catalana. Es duu a terme a Ciutat el IV Congrés de la Corona d'Aragó. És indubtable que un fet transcendental per a la cultura de la ciutat serà la vinguda de Joan Miró el 1956, al mateix temps que estrena el taller fet per Josep Lluís Sert. Miró esdevingué un referent intel·lectual de primera magnitud. Així, el 1970 va fer a la sala Pelaires de Palma la seva primera exposició individual. Precisament aquesta sala esdevingué un espai protagonista del canvi cultural de la ciutat.

També és necessari parlar d'altres artistes dels 50 com Xam, que ajuden a fer la transició cultural d'una ciutat tancada i franquista, cap a una ciutat oberta i connectada, amb les seves exposicions als centres de producció artística com Nova York, Munic, Stuttgart, Frankfurt, Londres, París, Amsterdam, Barcelona o Madrid Com a mostra de certa obertura del règim, es crea a Palma el 31 de desembre de 1962, impulsada per Francesc de Borja Moll, l'Obra Cultural Balear. Al cap de tres anys, el 1965, Raimon faria el seu primer concert a Palma; i Maria del Mar Bonet s'integraria als Setze Jutges el 1967. La relació íntima entre Palma i Barcelona, tan important els anys abans de la guerra civil, no es començarà a recuperar fins a 1960. El regionalisme es recupera.

Camilo José Cela , Joan Miró i La Chunga. Font: Fons Rul·lan.

La vida quotidiana ens dona algunes novetats, dins un ambient encara tancat i gris. S'estrena la pel·lícula "Jack el Negro", filmada a Palma. Arriba al Port per primera vegada la VI flota americana. Arturo Pomar és proclamat campió d'Espanya d'escacs. Josep Tous refunda l'Última Hora i s'organitza una exposició retrospectiva d'Anglada Camarasa.

En aquells anys d'opertura (i també d'estancament), Palma va tenir un dels batles més famosos, el general Màxim

Alomar, després de Joan Massanet que havia estat quasi deu anys. Alomar governà la ciutat durant 5 anys, des del 1963 fins al 68. Entre moltes obres que impulsa cal recordar l'aprovació del nou Pla General de 1963 que es demostrà poc realista, i la reforma de s'Hort del Rei, obra molt controvertida i debatuda, ja que esbucava el Teatre Líric i l'Hotel Alhambra, dues icones de la ciutat. El somni d'una ciutat moderna de Miquel dels Sants Oliver es va complint.

Palma pateix la primera crisi turística

La primera crisi turística es produeix a 1973, al mateix temps que neix a Palma l'ecologisme amb la creació del GOB. Per primera vegada, baixa l'ocupació hotelera i es critica el model de creixement basat en el producte de sol i platja. No és casual que el naixement del GOB es produís en aquells moments, impulsat per un grup de ciutadans tant de Palma com d'altres municipis de l'illa. El 1977, es desencadena la lluita per salvar la Dragonera de l'amenaça de ser urbanitzada. Els anys 70 i els inicis dels 80 foren de crisi econòmica. La crisi hotelera va servir per cohesionar el moviment sindical que ja feia uns anys

que volia tornar a ressorgir. El primer conflicte hotelier és del 73 a l'Hotel Bellver. La primera vaga d'hostaleria va ser l'any 74, i es varen realitzar moltes assemblees als hotels de la badia de Palma. Lideraven moltes d'aquelles accions un conjunt de capellans crítics amb la mateixa església i amb les condicions d'explotació dels treballadors per una patronal paternalista. Francesc Obrador, Jaume Santandreu, Carmel Bonnín i d'altres tindrien en el futur un paper rellevant en els moviments socials ciutadans de diferent naturalesa.

Creix l'esperança per l'arribada de la democràcia

*Franco i Carmen Polo davant l'Ajuntament de Palma el 10 de maig de 1960.
Font: Arxiu de Casa Vila, publicada a "Palma, 1936-1983", d'Arnau Company i Xavier del Hoyo.*

Progressivament, creix l'esperança de l'arribada de la democràcia. Factors interns i externs necessàriament havien d'influir en un desig cada vegada més majoritari de canvi polític. Tothom era conscient que s'entrava en una fase de transició que es faria quan el dictador morís. El PCE i PSOE, entre altres forces polítiques i socials, es feien cada vegada més presents. El PCE pren protagonisme amb el denominat "pacte per la Llibertat", amb consignes que inclouran també l'amnistia per als presos, ja que l'any 1974 tota la direcció de CCOO estava empresonada

pel procés 1001. L'amnistia es va convertir en una demanda nacional i transversal. Per exemple, va ser demandada pel Col·legi d'Advocats de Balears, per part del seu degà Pep Zaforteza. Hi havia també, dins el Col·legi d'Advocats una "comissió d'advocats joves", molt activa, presidida per Fèlix Pons.

Franco mor el novembre del 75. Joan Carles és proclamat Rei d'Espanya. La Llei de Successió de 1947 s'havia aplicat al cap de 28 anys.

1975 - actualitat

Cap a la ciutat totalment turística

Vista de la Seu. Jaume Gual.

Com hem vist a la tercera part de la Biografia de Palma, el big bang turístic que començà a la dècada del 1960 va anar expandint-se progressivament fins a la primera crisi sistèmica internacional de 1973, una crisi que també va afectar el turisme. Aquest primer impuls turístic i urbanístic es va fer en un context institucional plenament franquista, al marge de les mínimes regles democràtiques.

A la dècada del 1950, en plena guerra freda, havia canviat el context internacional respecte al règim franquista: 1951, reconeixement de l'ONU; 1954, conveni d'ajuda econòmica dels USA; 1956, primera llei del sòl; 1959, pla d'estabilització... Tot

plegat, a les illes Balears, va suposar l'inici d'un gran canvi en els sectors econòmics hegemònics i, especialment, un canvi de paradigma en la forma d'acumular rendes. Es va passar d'una indústria i agricultura que produïa per a la demanda interna i l'exportació, a cercar la revalorització immobiliària i pagar, via turisme, les factures que ens arribaven dels nous països amics amb els quals començàvem a tenir intercanvis econòmics fluids i que ja tenien experiència del sistema democràtic i capitalista avançat.

Amb això, a poc a poc, la producció turística i de rendes immobiliàries s'anà imposant al model anterior. Palma, lluny de ser l'excepció d'aquest model,

fou la porta d'entrada d'aquest nou patró a Mallorca i a la resta d'illes Balears.

Aquells primers 20 anys de creixement turístic varen posar les bases d'un model econòmic que, a poc a poc, ha anat fent aflorar deseconomies, segregació social i problemes ambientals cada cop més mals d'afrontar. Un model econòmic on el turisme s'ha apropiat del territori, del patrimoni i ha anat arraconant altres sectors econòmics com l'industrial i

l'agrari. Avui ja podem parlar sense embuts de monocultiu absolut, només diversificat en diferents versions i modalitats d'explotació turística. De reivindicar, durant la transició, diversitat i equilibri entre els sectors productius (agricultura, indústria, serveis) hem passat a reclamar diversitat i equilibri entre les diferents modalitats d'explotació turística (hotels, apartaments, residències, lloguer turístic, etc).

Palma, immersa en la transició democràtica

Després de la crisi de 1973 i la mort del dictador, la ciutat va passar per un període de transició intens i agitat, en paral·lel al que passava a la resta de l'Estat. Apareixien més partits polítics i sorgien o reviscolaven diferents sindicats, alhora que veien la llum noves entitats empresarials. Entre aquestes, les del petit comerç, la PIMEM, la CAEB i les federacions hoteleres, que agafaren més

protagonisme mentre que el Foment del Turisme anava minvant el seu poder.

L'agitació política era intensa. Encara es recorden fets com el tancament a l'Església de Sant Miquel d'un col·lectiu d'obriers aturats o el primer míting de Felipe González (1976) i els posteriors de Manuel Fraga i Santiago Carrillo, les esquerres omplint la plaça de Toros i les dretes el Palau Municipal d'Esports.

Un militant comunista ven exemplars de "Mundo obrero" amb la notícia de la legalització del PCE, a Madrid. Foto: Leonard Freed.

Aquells anys de la transició varen ser crítics pel turisme, ja que tot el model que havia sorgit del franquisme es posava en qüestió arran de la crisi encetada el 1973. Alguna cosa anava malament i s'havia de corregir. La crítica general contra la destrucció del territori va començar a calar en la ciutadania. Durant aquests anys hi va haver moviments socials molt importants, com el que estava en contra el pàrquing davant la Seu (Parc sí, pàrquing no) que donaria lloc al parc de la Mar o contra les urbanitzacions

de la Dragonera i del Trenc. La consciència mediambiental irrompia amb força al costat dels anhels de democràcia i llibertat i es mantindria viva i activa fins ara.

Al mateix temps es feia una feina intensa per recuperar la cultura pròpia amb el Congrés de Cultura Catalana o les Festes de Sant Sebastià que feia 60 anys que no es celebraven. Eren els anys de "l'obertura" en què arribaven pel·lícules que marcarien aquella època com La Naranja Mecánica o El Ultimo Tango en París.

La ciutat gira cap a l'esquerra

Fotograma del reportatge "Aguiló, la mirada retrospectiva d'un batle", d'IB3 Notícies.

Després del referèndum de la Constitució, vengueren les eleccions generals que guanyà la UCD de Suárez. Però a les primeres eleccions municipals democràtiques postfranquistes (1979), la ciutadania de Palma va elegir Ramon Aguiló, un dels batles més joves del país que governaria 12 anys, fins el 1991. Hi havia nous partits i nous governants i,

amb ells, les noves idees sobre urbanisme, sobre el paper de la dona i sobre la cultura, varen sortir a la llum amb ganes de fer-se realitat.

Tot just després de les eleccions municipals de 1979, a la dècada del 1980, passat el mal son del cop d'Estat de Tejero (1981), es va obrir un període socialdemòcrata de 12 anys amb canvis

importants per la ciutat. Dues novetats coincidiren en l'urbanisme espanyol i, per extensió, en el de Palma: l'urbanisme democràtic per un costat i, per l'altre, la irrupció dels nous vents neoliberals globals -impulsats a Europa

per Margaret Thatcher des del 1979 i als USA per Ronald Reagan des del 1981- que tant afectarien l'urbanisme de les ciutats vinculades a l'economia capitalista.

Creix un nou urbanisme amb la democràcia

El nou urbanisme democràtic s'obria camí per donar solucions a nous i vells problemes gràcies a un altre model de ciutat que l'esquerra intentarà implementar des dels consistoris. Un nou urbanisme que s'havia forjat entre els quadres de l'oposició antifranquista i que, en gran part, arribava gràcies a la influència dels urbanistes italians d'esquerres. El nou model de ciutat era per una part, una ciutat amb equipaments de tota mena (benestar social, sanitaris, educatius, esportius...) i per a tots els barris; i per una altra la rehabilitació del centre històric renunciant a les polítiques de cirurgia urbana com les que ja s'havien executat anteriorment a Jaume III amb el Pla Alomar de 1943. Aquests seran dos dels eixos més importants del nou projecte socialdemòcrata per a la ciutat, que agafarà cos amb l'aprovació del PGOU de 1985 i que estarà vigent durant 13 anys, fins al 1998.

El PGOU de 1985 també dibuixava altres idees transcendents per a la ciutat, com per exemple la proposta de conversió en zona de vianants sis carrers del dens eixample palmès per convertir-los en eixos cívics. Una proposta pensada per contrarestar la manca d'espais centrals que articulessin el barri de l'eixample, una proposta d'eixos cívics que veuria la llum anys més tard i només per a dos dels sis eixos proposats.

Per una altra part el pla de 1985 tornà a les densitats originals de l'eixample del pla Calvet de 1901 que havien estat modificades a l'alça pels plans de 1963 i, en menor mesura, pel de 1973. Actuacions puntuals com la rehabilitació de l'Escorxador, al final de l'eix cívic de Blanquerna, intentaven també qualificar el desarticulat eixample.

Carrer Blanquerna, peatonalitzat l'any 2013. Foto: Ara Balears.

Quant a nova urbanització, el PGOU del 85 no va desclassificar sòl urbanitzable, va mantenir les previsions de nova urbanització del pla de 1973, malgrat en modifiqui alguns dels seus aprofitaments. També manté el traçat de la xarxa arterial que el MOPU ja havia incorporat al pla de 1973, una xarxa en la qual les autopistes metropolitanes tenien via lliure.

Tot i que l'urbanisme del primer ajuntament democràtic bevia de l'urbanisme d'esquerres de la dècada del 1970, al final de l'època socialdemòcrata, es van adoptar algunes decisions que ja anunciaven els nous temps neoliberals. Una d'elles, en desacord amb la filosofia originària del pla, va ser la decisió d'ubicar el campus de la UIB al km 7,5 de la carretera de Valldemossa, enfront de l'alternativa, inicialment plantejada a l'avanç del pla (1983), d'un campus integrat dins la trama de la ciutat. Una altra mesura, ja d'inequívoc encuny neoliberal que adoptà el consistori d'esquerres, ara ja amb pacte amb UM, fou la seva modificació puntual, pocs anys després de la seva aprovació definitiva, per tal de

permetre la instal·lació a Palma de grans superfícies comercials com El Corte Inglés o el centre comercial de Porto Pi. Dues grans superfícies que obtindran la llicència més tard, ja sota el mandat del conservador Joan Fageda. Aquestes mesures adoptades per l'ajuntament d'esquerres encetaven el meló d'un tipus de polítiques urbanes que serien habituals alguns anys després, impulsades pels governs conservadors.

La recuperació de la ciutat antiga va anar cobrant protagonisme amb els plans especials del Puig de Sant Pere (1977) i de la Calatrava (1989) com a naus insígnia d'un urbanisme d'esquerres. És el context on neix amb força una nova entitat social –ARCA– que serà cabdal pel futur de la ciutat. El Pla del Puig de Sant Pere adoptà decidides mesures per al manteniment de la població resident malgrat la revalorització que suposava la reforma urbana. Per contra, el de la Calatrava, modificat pels conservadors l'any 1993, ja s'executà en plena fase neoliberal, essent un dels més clars exemples de plans de reforma interior que impulsarien la gentrificació.

Vista de la via de cintura. Foto: Jaume Gual.

Palma viu una vida cultural intensa

L'escriptora Carme Riera. Foto: El Mundo.

La vida cultural de Palma a la dècada del 1980 es dona en un nou context polític i institucional en el qual, a diferents escales administratives, han de coexistir tres polítics molt diferents: Gabriel Canyelles d'Aliança Popular al Govern de la Comunitat Autònoma, Jeroni Alberti d'Unió Mallorquina al Consell Insular de Mallorca i Ramon Aguiló del PSOE a l'Ajuntament de Palma.

Des de l'ajuntament de Palma es va desplegar una política que va capgirar els grisos referents culturals

franquistes amb festivals anuals molt populars com el de Teatre i el de Jazz, la recuperació de la Rua per les festes de carnaval o el concurs Pop Rock. Són anys d'un fort dinamisme ciutadà, com mostren les exposicions d'Antoni Tàpies o de Henry Moore, així com una maduresa de la nostra cultura com palesaren els premis de les lletres catalanes a Carme Riera o a Aina Moll.

Són anys en el que el temps passa també per personatges de renom: ens deixen Robert Graves, Joan Miró i Llorenç Villalonga.

Palma s'integra a l'òrbita neoliberal que domina a Europa

Cementiri Bon Sosec.

Amb la victòria conservadora de 1991 l'Ajuntament tornà a ser governat per la dreta de la ciutat amb Joan Fageda i Catalina Cirer a la batllia, un domini conservador que durarà 16 anys, fins al 2007, i que fins aleshores ja es donava a les institucions insulars i autonòmiques. Amb aquesta conjuntura la ciutat comença un llarg període decididament marcat pel context internacional neoliberal, ja prou hegemònic al món occidental. S'abandonava així l'ideari de l'etapa anterior socialdemòcrata que proposava una ciutat heterogènia amb integració i mescla d'usos, enfront de les propostes d'articular la ciutat sobre grans polígons monofuncionals formalment homogenis que retornaven a les propostes dels plans anteriors.

El nou cicle polític conservador, amb el seu nou rumb econòmic, generarà importants casos de corrupció. El cas del cementeri Bon Sosec (1992) va afectar el batle Fageda i, pocs anys després, el cas Túnel de Sóller va

causar la caiguda política de Gabriel Canyelles (1995). Aquests casos marcaran el punt de sortida de molts altres, protagonitzats la majoria per Jaume Matas com a president de la Comunitat Autònoma en la legislatura 2003-2007.

Mentrestant Palma aprovava el nou PGOU conservador (1998) de marcat signe neoliberal, especialment per mor de la seva modificació de 2006, que reemplaçà el pla de 1985. Es feien els canvis normatius necessaris per afavorir la revalorització urbana no productiva i l'aclaparador domini del negoci turístic i immobiliari. Són els anys del pla Mirall i d'una gran inversió econòmica, amb importants fons europeus, que aterren especialment al centre històric. Polítics conservadors com José María Rodríguez i Javier Rodrigo de Santos tingueren un protagonisme clau en aquesta etapa.

Si amb el pla especial del Puig de Sant Pere, a poc a poc les cases es rehabilitaven i els veïns que volien

podien quedar a viure al barri amb lloguers adequats a la seva situació econòmica, amb el pla especial de la Calatrava (modificat el 1993), el de la Gerreria (1995) i les actuacions vinculades al pla Urban (1997-99), l'efecte social sobre les poblacions dels respectius barris van ser de signe molt diferent.

Dos problemes afloraren amb aquestes actuacions, per un costat el poc respecte a la trama medieval de la Gerreria denunciat per l'associació ARCA i, per l'altre, el desplaçament dels veïnats que no pogueren assumir els nous preus, tant de compra com de lloguer, que les reformes urbanes implicaven. A diferència del pla del Puig de Sant Pere, els veïnats dels barris no varen estar protegits del desplaçament (expulsió de fet) que suposava l'entrada d'inversors àvids de rendes urbanes.

També són els anys en què es construïran grans equipaments com els hospitals de Son Llàtzer i Son Espases o la nova presó. També s'intensificarà el dinamisme cultural i es rehabilitaran espais abandonats per fer-hi iniciatives culturals com Es

Baluard, l'Escorxador, el Gran Hotel, Can Bordils o Can Oléo. Altres s'estrenaran, com el nou conservatori o la Fundació Pilar i Joan Miró (1992) que, des del 1981, havia cedit obra a l'Ajuntament per crear-la. En consonància amb els grans projectes d'encuny neoliberal de l'època, cal esmentar les reformes i ampliacions del port de Palma i, especialment, la de l'Aeroport del 1997 (*hub* d'Air Berlin des del 1998) que dugué a terme l'administració estatal. Això va fer possible incrementar l'afluència de visitants la qual cosa va augmentar força la pressió demogràfica i ambiental sobre la ciutat. L'estratègia no era ni és altra que dur el màxim de turistes possible, tant via aeroport com via creuers, i donar al màxim de cobertura als vaixells comercials que havien d'abastir de béns i mercaderies la renovada indústria turística. Tot plegat va fer que Palma entrés definitivament en el circuit internacional del negoci immobiliari i de turisme urbà. Les noves tendències dels inversors, amb els ulls especialment posats als centres històrics, fan que el turisme urbà agafi una gran volada.

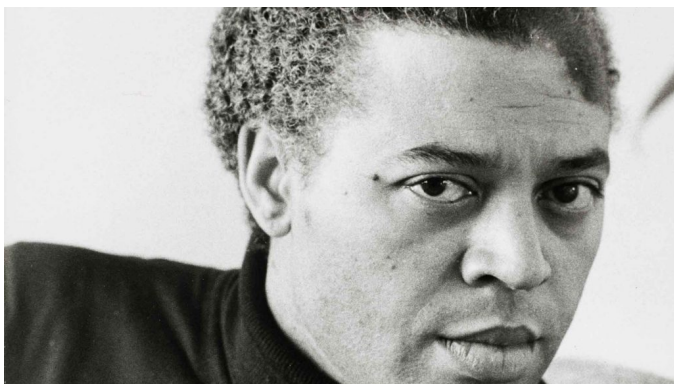
Hospital Son Espases. Web: www.hospitalsonespases.es

La reforma de la Platja de Palma sempre pendent.

En la mateixa línia, però ara en zona turística, cal esmentar la posada en marxa (2005) del Consorci de la platja de Palma per a la reforma del principal complex turístic de la ciutat, un organisme que implementarà diferents estratègies segons els actors i paradigmes polítics dominants, les primeres eren més tendents a la intervenció pública amb promeses de fortes inversions estatals, mentre que les finalment imposades, un cop assumida l'agenda de l'austeritat a partir de 2010, han estat de signe neoliberal amb la incentivació de la inversió privada com a principal estandard.

Durant aquest període, la ciutat de Palma fa un canvi quantitatiu, passa de ser una ciutat mitjana a ser una ciutat gran, perdent bona part del seu encant com a ciutat moderna i alhora cosmopolita per passar a ser una ciutat postmoderna i global. Durant aquells anys ens deixen persones que havien estat protagonistes culturals del passat, com Camilo José Cela, Francesc de Borja Moll, Joan Bonet, Remígia Caubet, Josep Ma Llompart o Guillem d'Efak. També ens deixen persones molt rellevants per les seves idees com Gabriel Alomar o Andreu Ferret i persones animadores de la vida de Palma com Bonet de San Pedro, Xesc Forteza i Catalina Valls.

Guillem d'Efak. Foto: Ara Balears

Palma, de ple en la crisi financera

L'epicentre de les movilitzacions del 15M a Palma va ser Plaça Espanya. Foto: Última Hora.

A la legislatura 2007-2011 l'esquerra (amb UM) torna a governar la ciutat, amb Aina Calvo de batllessa. Un nou govern d'esquerres després de 16 anys de governs de dretes tot coincidint amb l'inici de la crisi econòmica (2007-2008) i les retallades. Malgrat això, hi ha uns primers intents de mesures keynesianes, com les vinculades al pla E del govern central, que s'abandonaran ràpidament a partir del 2010 quan des d'Europa s'imposaren les polítiques d'austeritat.

La ruptura amb UM pels seus casos de corrupció deixen al govern d'Aina Calvo en minoria i, el 2011, en context d'austeritat neoliberal, perdrà les eleccions enfront de Mateu Isern del PP. Segurament l'actuació més important del govern d'Aina Calvo fou el projecte i posada en marxa de l'eix cívic de Blanquerna avui en dia plenament consolidat. Un dels sis eixos cívics proposats pel pla de 1985 però que fins a la seva legislatura gairebé no havien passat de la fase de proposta. Els primers carrils bici de la ciutat

també daten de l'etapa de la batllia d'Aina Calvo.

El 2008, com és conegut, esclata la bombolla hipotecària i urbanística amb especial virulència als països que havien apostat per la revalorització urbana com forma d'acumulació de rendes. L'esclat va provocar la crisi econòmica més profunda que ha viscut Palma en el període democràtic. La crisi deixa molt atur a la ciutat, molts immigrants tornen als seus llocs d'origen i Palma viu una frenada del sector de la construcció paral·lelament a la disminució del turisme.

El mateix 2008 el Govern progressista posa en marxa una llei d'actuacions urgents, l'anomenada llei Carbonero, per a promoure sòl per a habitatge tant públic com privat i que, en el cas de Palma, genera el projecte d'urbanització de Son Bordoï, a segona línia del Molinar que ha de possibilitar la construcció de 750 habitatges. Un projecte no absent de crítiques ecologistes i veïnals.

Palau de Congressos de Palma. Font: palmacongresscenter.com

Amb la crisi augmenten les desigualtats entre classes, la fragmentació social i molta gent perd l'habitatge per desnonaments hipotecaris o de lloguer. També esclaten una gran quantitat de casos de corrupció que afectaran les institucions. Això provocà, entre d'altres, la desaparició d'UM. És quan irrompen nous moviments socials com el 15M i nous partits polítics com Podemos que marcaran tota la dècada. Podemos ocuparà un lloc rellevant a l'esquerra del PSOE i de Ms amb els quals compartirà, des del 2015, el poder a Cort, Consell i al Govern. El multipartidisme arriba a tota Espanya i la dreta i l'esquerra s'en aniran recomponent respecte als espais que copaven fins aleshores.

L'estratègia de sortida de la crisi va ser imposada pel sistema financer europeu a partir de 2010, i és quan el govern central presidit per Zapatero opera un canvi de rumb en la política econòmica cap a l'austeritat. Aquest canvi ho simbolitza la modificació de 2011 de l'article 135 de la Constitució

(consensuat pel PP i PSOE) que prioritza pagar els deutes de l'administració pública amb la banca enfront de altres despeses. Tot plegat es desenvolupa en paral·lel al rescat de la banca i a la reforma laboral de 2012 directament vinculada als interessos empresarials.

A partir dels anys 2010-2012 el nou rumb de la inversió ha generat un creixement intens del turisme en diverses modalitats. Esgotada la possibilitat d'extracció de rendes via hipoteques, serà el lloguer el nou jaciment a explotar tant en versió residencial com turística. El lloguer turístic es dispara gràcies a l'impuls de les noves plataformes intermediàries que operen a través d'Internet, com Airbnb i altres.

El govern conservador de Cort de la legislatura 2011-2015 -a través de la Fundació Turisme Palma de Mallorca 365- posa en marxa la campanya de promoció turística "Passion for Palma" per tal d'afavorir el negoci turístic i dóna via lliure a l'ocupació dels espais públics per activitats de restauració,

com s'esdevingué amb el passeig del Born. El turisme de creuers també augmenta entre d'altres gràcies a l'ampliació d'infraestructures portuàries i de la grandària dels anomenats megacreuers.

Tanmateix, el turisme com principal sector econòmic sembla que ningú, o molt pocs, el vulguin qüestionar. L'antic objectiu d'aconseguir un major equilibri entre els sectors econòmics, està completament oblidat i ara ja només es discuteix sobre quin tipus de turisme pot ser més interessant.

L'exemple del Palau de Congressos il·lustra perfectament el que diem. Iniciat el projecte pels conservadors el 2004, ha vist com tot l'arc polític i des de diferents institucions l'han tingut sobre la taula, però en cap moment s'ha vist seriosament qüestionat. Un projecte del qual se'n desmarca la inicial inversió privada i que, finalment, ha d'assumir l'administració pública amb un cost d'uns 130 milions d'euros, tot plegat en un moment que els desnonaments de gran part de la població de les seves llars s'accelera dramàticament.

Palma, la ciutat turística que entra en crisi

Des del 2015 hi torna a haver govern d'esquerres a l'ajuntament de Palma però les mesures estructurals estatals com la famosa Llei Montoro (2013) i la reforma laboral (2012), segueixen plenament vigents, el que provoca que les polítiques progressistes topin amb barreres males de saltar. Fruit d'aquesta batalla, l'Ajuntament de Palma pren mesures contundents com la prohibició de lloguer turístic a tots

els plurifamiliars, la restricció de noves obertures d'hotels urbans o la posada en marxa de la revisió del nou pla urbanístic de la ciutat. S'intenta donar la imatge d'una nova política però sense renunciar al turisme massiu, del "Passion for Palma" dels conservadors es passa al "Benvingut Turisme Sostenible" (2016) impulsada des del nou govern progressista de la CAIB.

La sortida de la crisi es fa amb un augment de la intensitat turística sobre la costa de la badia de Palma i bona part del seu centre històric. El tsunami immobiliari, amb el seu corol·lari de desnonaments hipotecaris i de llogaters, s'expandeix des del centre històric i Santa Catalina, cap a parts de l'eixample com Pere Garau. L'ajuntament té serioses dificultats per contenir el problema i bona part d'elles són causades pels impactes en l'organització municipal de l'elevat nombre de casos de corrupció de la policia local i altres funcionaris vinculats, sobretot, al cas Cursach. La pressió demogràfica torna a reviscolar, ja que torna a pujar l'afluència turística i la necessària immigració per poder donar serveis al creixement del turisme en les seves diferents i noves modalitats. L'increment de la intensitat turística genera una renovada crítica que

reclama un nou model econòmic, ja que es constata clarament que més turisme no genera forçosament més benestar. Els brots de turismofòbia s'expliquen en part des d'aquesta nova perspectiva crítica. La manca de progrés social i laboral fan que la suposada sortida de la crisi no arribi a gran part de la població. Palma es troba saturada, ferida per la corrupció i amb dificultats socials en molts barris, és l'altra cara de la moneda del creixement econòmic/acumulació de rendes que es du a terme de la mà de la doctrina neoliberal.

Palma lluita per no morir d'èxit des de molts fronts públics i privats, també a través de diferents plataformes socials que es coordinen amb altres moviments d'altres ciutats europees, amb l'esperança de canviar el rumb que ens marca la globalització neoliberal.

Acció de la Plataforma contra els megacreuers per demanar a les insitucions una moratòria en la contractació de nous creuers. Foto: Plataforma contra els Megacreuers.

PALMA XXI és una entitat ciutadana sense ànim de lucre, independent i oberta. Un observatori sobre el passat, el present i el futur de la ciutat des del qual reflexionar i dissenyar el futur de Palma.

Un dels projectes que realitza la nostra entitat és "La Biografia de Ciutat": un llibre col·lectiu amb la col·laboració dels millors especialistes sobre la història de la nostra ciutat, obert a la participació de tots els palmesans i palmesanes.

Consulta aquest llibre complet a la nostra pàgina web

www.palmaxxi.com .

